

PROBLEME EXISTENTE ÎN PROMOVAREA BUSINESSULUI MIC ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Victoria DUBAC

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: În Republica Moldova, businessul mic se confruntă cu o gamă largă și variată de probleme, care, în mare parte, pot fi rezolvate numai cu implicarea activă a statului. În articolul dat sunt prezentate și descrise anume aceste probleme care împiedică agenții economici să-și planifice și să-și construiască afacerea sa proprie. Odată cu înlăturarea acestor piedici, drumul spre realizarea noilor idei de afaceri a antreprenorilor particulari va fi mult mai ușor de parcurs. Totodată, în ritmul dat, numărul locurilor de muncă va crește considerabil iar rata șomajului va scădea. Astfel, șansele ca Republica Moldova să fie cârmuită de o economie înfloritoare vor atinge punctele culminante.

Cuvintele cheie: Businessul mic, agent economic privat, impozite, organe de control, corupție, soluții.

Introducere: Datorită contribuției nemărginite în crearea permanentă a noilor locuri de muncă și promovarea autoangajării, intensificarea concurenței, oferirea noilor bunuri și servicii, creșterea nivelului de trai a populației ș.a., businessul mic a fost denumit de întreaga lume „coloana vertebrală a economiei”. Astfel, acesta este considerat veriga de bază a economiei ce participă la realizarea obiectivelor de bază a oricărei societăți. În Republica Moldova, businessul mic a început să se dezvolte ca Mișcarea Cooperatistă la sfârșitul anilor 89-90. Această etapă a mai fost denumită și etapa de trezire, atunci când oamenii încep să realizeze-ze că ei pot să-și deschidă o afacere proprie și să se întrețină. Scopul principal pe care-l urmăreau inițiatorii unei afaceri individuale a fost obținerea unui venit propriu. Iată de aici și-a luat începutul izvorul problemelor întâlnite în acest domeniu, unele dintre care persistă și în zilele de astăzi. Primele probleme cu care s-au confruntat agenții economici particulari au fost problemele de mentalitate manifestate din partea celorlalți oameni. Pentru populație acest fenomen a fost greu acceptabil, majoritatea privind proprietarii unei afaceri personale ca niște demolatori ai sistemului. Dar, problemele mari și acute abia urmau să apară dintre care cea mai importantă era relația dintre proprietarii particulari și instituțiile de stat. Statul a început să se cointereneze prea mult de acest sector care până acum nu avea nici o însemnătate. Astfel, au început a pune diferite piedici cum ar fi impozite și taxe exagerate, frecvență înaltă a controalelor, o multitudine de acte și cerințe ș.a.

Problemele existente în promovarea micului business

Lista problemelor cu care se confruntă doritorii de a-și implementa ideile și de a-și deschide o afacere proprie este foarte mare. Probleme care se manifestă cu o intensitate mai mare sunt:

➤ Implicarea statului în activitatea agenților economici.

Multitudinea de acte normative pe care antreprenorii trebuie să le prezinte, într-un timp limitat organelor de control și în același timp, politica fiscală nechibzuită cu multiple impozite, taxe, penalități și amenzi, descurajează agenții economici pentru a deschide o afacere proprie.

Odată ce afacerea a fost înființată întreprinzătorul este obligat să achite impozitele, taxele ș.a.

În Republica Moldova sunt trei tipuri de plăți obligatorii:

- Impozite și taxe;
- Contribuții de asigurări sociale obligatorii;
- Primele de asigurări medicale obligatorii.

Sunt două categorii de impozite și taxe:

- Impozite și taxe generale de stat;
- Impozite și taxe locale.

La rândul său, impozitele și taxele generale de stat se clasifică:

- Impozitul pe venit;
- Taxa pe valoarea adăugată;
- Accizele;
- Alte impozite și taxe generale de stat (impozitul privat, taxa vamală și taxele rutiere).

➤ Costurile mari în înființarea unei afaceri.

Piața financiară a Republicii Moldova este compusă din 16 bănci comerciale licențiate de Banca Națională a Moldovei. Conform statisticilor, la sfârșitul lunii martie 2015, portofoliul de creditare a băncilor

comerciale moldovenești a atins cifra de 41,974 miliarde de lei sau cu alte cuvinte cu 857 milioane de lei mai puțin decât la sfârșitul lunii februarie a acestui an .

Micșorarea portofoliului de creditare a avut loc la toate bancile comerciale, în afară de EuroCreditBank, care a majorat ne semnificativ portofoliul de creditare.

Tabelul 1 Structura portofoliului de credite pe monede(recalculat în lei)

Nr. d/o	Denumirea băncii	La sfârșitul martie 2015	La sfârșitul februarie 2015
1	MOLDOVA-AGROINBANK	10,873,730,748	11,124,088,875
2	Moldindconbank	9,359,139,500	9,506,857,703
3	Banca de Economii	1,358,060,879	1,426,653,704
4	VICTORIABANK	6,095,194,979	6,116,278,373
5	UNIBANK	959,168,450	1,002,007,085
6	Banca Socială	1,966,373,965	2,020,380,335
7	Mobiasbanca-Groupe Societe Generale	3,450,517,053	3,583,385,522
8	Eximbank-Gruppo Veneto Banca	2,311,217,364	2,382,476,288
9	ProCredit Bank	2,390,427,139	2,398,581,340
10	ENERGBANK	1,048,212,871	1,066,262,470
11	FinComBank	1,104,449,167	1,111,809,780
12	BCR Chișinău	466,934,514	493,166,954
13	COMERȚBANK	407,739,129	418,767,295
14	EuroCreditBank	183,137,388	181,133,003
	TOTAL SECTOR BANCAR	41,974,303,147	42,831,848,726

Datorită acestei schimbări , dobânzile la cea mai mare parte a creditelor au ajuns să fie peste 20 % . Totodată, pe lângă majorarea dobânzii, băncile au devenit mult mai vigilente la acordarea împrumuturilor bancare , din cauza majorării riscului .

➤ **Pregătirea slabă antreprenorială**

Antreprenorul este persoana care propune ceva nou,are inițiativă , își asumă riscul pentru inovațiile făcute , alocă resurse în scopul obținerii unui viitor venit și își asumă responsabilitatea eventualului eșec. În calea fiecărui începător există două grupe de bariere și una din ele sunt barierele de ordin general.

Aceste bariere include:

- Lipsa cunoștințelor manageriale;
- Lipsa cunoștințelor în domeniu;
- Teama de risc.

Dacă nu depășim aceste bariere , posibilitatea ca afacerea pe care noi dorim să o inițiem va avea succes este foarte mica. Nu vom putea crea o afacere dacă noi nu vom ști cum să o conducem. Totodată, nu orice persoană poate deveni un antreprenor bun. Pentru aceasta e nevoie să posedăm o gamă largă de capacități dintre care :

- Capacități de legătură și motivare;
- Capacități de integrare și coordonare;
- Capacități antreprenoriale în materie și în detalii;
- Capacitatea de autodisciplină ;
- Capacitatea de a lua deciziiș.a.

Pe lângă capacitățile date ,pentru a deveni un antreprenor de succes trebuie să posedăm și un șir de trăsături:

- ✓ Dorință de responsabilitate;
- ✓ Preferință pentru risc moderat;
- ✓ Încredere în succesul personal;
- ✓ Nivel mare de energie;
- ✓ Dorința de a avea reacția inversă imediată;
- ✓ Orientarea spre viitor;
- ✓ Motivarea pentru bani.

➤ **Controlul și supravegherea excesivă asupra activității de antreprenoriat**

Una dintre cele mai grave probleme cu care se confruntă un antreprenor sunt multitudinea și frecvența înaltă a controalelor. Cele mai frecvente controale sunt efectuate de către:

1. Inspectoratul Fiscal de Stat;
2. Poliția Economică
3. Centrul de Medicină Preventivă;
4. Direcția Protecția Civilă și Apărarea împotriva incendiilor.

Unele norme și standarde pe care le impun aceste organe de control sunt inadmisibile. Odată ce antreprenorul nu a respectat cerințele, acesta riscă să fie amendat sau chiar să fie nevoit să stopeze activitatea pe o perioadă scurtă/lungă. Totodată, abundența acestor controale favorizează dezvoltarea corupției în țară, fapt ce duce la degradarea statului din punct de vedere economic.

➤ **Existența neîncrederii în deschiderea afacerii proprii**

Există o mulțime de factori care demotivează viitorii agenți economici de a-și deschide o afacere, fiind neîncrezuți în propriile sale forțe. Printre acești factori se numără și lipsa capitalului propriu. Pentru a deschide o afacere în ziua de azi este nevoie de o sumă mare de bani pe care majoritatea nu o dețin. În același timp, nu au nici acces la alte surse financiare fiind lipsiți de dorința de a lua credite din bancă, deoarece rata dobânzii este prea mare. Totodată, Republica Moldova este un stat coruptat, fapt ce duce la lipsa dorinței unei persoane de a se implica în domeniul economiei.

Soluții

Actualmente, statul încearcă să susțină Businessul Mic și anume prin:

- ❖ Simplificarea procedurii de înregistrare a întreprinderii;
- ❖ Apariția fondului de susținere a businessului mic;
- ❖ Atragerea diverselor proiecte în Republica Moldova din care unele au parte componentă de granturi;
- ❖ Organizarea diverselor mese rotunde cu justificarea celor mai reușite afaceri deschise;
- ❖ Publicarea diferitor materiale legate de afacerile de succes;
- ❖ Consultații gratuite prin intermediul diferitor proiecte cum ar fi: PARE 1+1, PNAET, GEA, FGC, KR ș.a.
- ❖ Suportul în obținerea creditelor avantajoase și unele scutiri la impozite.

Dar acest ajutor din partea statului nu este suficient pentru a aduce businessul mic la o etapă de înflorire. Pentru ameliorarea și îmbunătățirea situației businessului mic în Republica Moldova, personal, propun următoarele soluții:

- ✚ Un grad mai mic de impozitare a micului business;
- ✚ Micșorarea cerințelor și normelor de către organele de control;
- ✚ Un sistem de creditare mai bun a micului business;
- ✚ O piață de desfacere mare;
- ✚ Costuri moderate în înființarea afacerii;
- ✚ O rată a dobânzii mai mică;
- ✚ Deschiderea diferitor centre de pregătire antreprenorială;
- ✚ Nimicirea corupției.

Concluzii

Pe lângă aceste probleme menționate în articol, există încă o mulțime de piedici în calea celor ce doresc să-și deschidă o afacere proprie. Această mulțime de probleme va fi rezolvată numai în cazul în care va exista un stat de drept în care predomină primatul legii. Atâta timp cât va predomina corupția și lipsa de interes a statului de a se implica activ, businessul mic va stopa pe loc.

Bibliografie:

1. https://my.mail.ru/community/moldova_noastra/41E8B93AF4200F8F.html
2. <http://agora.md/stiri/7956/portofoliul-de-credite-in-lei-a-bancilor-comerciale-s-a-micsorat-cu-740-mln--intr-o-singura-luna>